

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Jacek Jezierski

Warszawa, kwietnia 2010 r.

Pan
Lech Gardocki
Pierwszy Prezes
Sądu Najwyższego

LWA-4100-01-01/2010
P/09185

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Sądzie Najwyższym kontrolę w zakresie wykonania budżetu państwa w 2009 r. w części 04 - Sąd Najwyższy.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 30 marca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w części 04 - Sąd Najwyższy w 2009 r.

1. Zrealizowane w 2009 r. dochody budżetowe w części 04 - Sąd Najwyższy wyniosły 657,5 tys. zł. Dochody te stanowiły 69,1% dochodów wykonanych w 2008 r. i 114,5% planu określonego w ustawie budżetowej na rok 2009 z dnia 9 stycznia 2009 r.² Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2009 r. w kwocie 16,0 tys. zł dotyczyły głównie zwrotu kosztów postępowania sądowego. Sąd Najwyższy podejmował działania windykacyjne ww. należności.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 10, poz. 58 ze zm.

Największe dochody – 415,3 tys. zł, tj. 63,2% dochodów ogółem, uzyskano ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych. Zrealizowane dochody budżetowe Sąd Najwyższy przekazywał na rachunek budżetu państwa w terminach określonych w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa³.

Szczegółowa analiza dochodów uzyskanych z tytułu spłat oprocentowanych 6 pożyczek udzielonych sędziom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych na kwotę 179,4 tys. zł wykazała, że należności były naliczane i pobierane zgodnie z zawartymi umowami.

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację wydatków w 2009 r. w części 04 - Sąd Najwyższy. W ustawie z dnia 17 lipca 2009 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2009⁴ wydatki w części 04 zostały zaplanowane w kwocie 83 407,0 tys. zł, w tym w dziale 751 – 66 813,0 tys. zł i w dziale 753 – 16 594,0 tys. zł.

W trakcie roku budżetowego Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego dokonywał zmian w planie finansowym wydatków zgodnie z uprawnieniami wynikającymi z art. 6 § 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym⁵, przy czym ogólna kwota wydatków pozostała w wysokości ustalonej w ustawie budżetowej.

W 2009 r. Sąd Najwyższy zrealizował wydatki w wysokości 79 676,8 tys. zł, co stanowiło 95,5% planu po zmianach i 124,8% wykonania w 2008 r. Środki finansowe niewykorzystane przez Sąd Najwyższy w 2009 r. w kwocie 830,2 tys. zł zostały przekazane w terminie określonym w § 14 ust. 5 pkt 2 powołanego rozporządzenia Ministra Finansów na rachunek budżetu państwa.

W zrealizowanych wydatkach Sądu Najwyższego największy udział miały wydatki bieżące – 56 707,1 tys. zł, tj. 71,2% wydatków ogółem, w tym największą pozycję stanowiły wydatki z tytułu wynagrodzeń wraz z pochodnymi – 42 214,0 tys. zł (74,4%). W porównaniu do wykonania 2008 r. wydatki bieżące wzrosły o 7 413,5 tys. zł, tj. o 15%.

Zrealizowane wydatki majątkowe wyniosły 7 509,4 tys. zł, co stanowiło 99,9% planu po zmianach (7 520 tys. zł) i były wyższe o 5 989,1 tys. zł, tj. o 393,9% w porównaniu z 2008 r. Wydatki inwestycyjne zostały wykonane w kwocie 516,2 tys. zł, natomiast wydatki na zakupy inwestycyjne w wysokości 6 993,2 tys. zł.

³ Dz. U. Nr 116, poz. 784 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 128, poz. 1057.

⁵ Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.

Analiza 2 postępowań o udzielenie zamówień publicznych⁶ na kwotę 1 074,3 tys. zł wykazała, że przy realizacji zadań przestrzegane były przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych⁷, z wyjątkiem terminowości zamieszczania ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych. W obu przypadkach ogłoszenia zostały zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych po upływie dwóch i pół miesiąca od daty zawarcia umów, co stanowiło naruszenie art. 95 ust. 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych.

Zobowiązania Sądu Najwyższego na koniec 2009 r. wyniosły 3 881,3 tys. zł (w całości dotyczyły zobowiązań niewymagalnych) i w porównaniu do 2008 r. wzrosły o 700,4 tys. zł (o 22%). Wzrost zobowiązań wynikał głównie ze zwiększenia się zobowiązań w § 4040 – dodatkowe wynagrodzenia roczne (wzrost o 282,0 tys. zł) i § 4300 – zakup usług pozostałych (404,3 tys. zł).

3. Przeciętne zatrudnienie w 2009 r., 342 osoby w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, nie zmieniło się w stosunku do roku poprzedniego i było niższe w porównaniu do planu o 36 osób (tj. o 10,5%). Sąd Najwyższy nie wykonał w 2009 r. planu zatrudnienia zarówno w grupie pracowników administracyjnych i obsługi (25 osób), jak i w grupie sędziów (11 osób). Niewykonanie planu zatrudnienia spowodowane było długotrwałą procedurą związaną z wyborem nowych sędziów oraz wysokimi wymaganiami stawianymi kandydatom na stanowiska asystentów.

Kwota wydatkowana w 2009 r. na wynagrodzenia w części 04 - Sąd Najwyższy wyniosła 38 991,9 tys. zł (96,3% planu po zmianach) i była wyższa o 4 664,0 tys. zł w porównaniu do 2008 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na jednego pełnozatrudnionego w Sądzie Najwyższym wyniosło 9,5 tys. zł, tj. o 13,6% więcej niż w roku poprzednim (8,4 tys. zł), w tym w grupie pracowników administracyjnych i obsługi 5,6 tys. zł i w grupie orzecznictwa 18,2 tys. zł.

4. Sąd Najwyższy posiadał określoną w art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸ dokumentację opisującą przyjęte zasady rachunkowości, a stosowane procedury kontroli finansowej były zgodne z art. 47 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych⁹.

Badanie skuteczności systemu księgowości i kontroli finansowej (badanie zgodności) oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych Sądu Najwyższego przeprowadzono na próbie

⁶ Wydatki zrealizowane w § 6060 – wydatki na zakupy inwestycyjne

⁷ Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

⁹ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

81 dowodów księgowych (dobranych tzw. metodą monetarną – MUS) o wartości 14 716,8 tys. zł oraz na próbie 26 dowodów dobranych celowo o wartości 41,3 tys. zł. W wyniku badania stwierdzono, że w jednym przypadku zapis księgowy zawierał datę wystawienia dowodu księgowego, a nie zawierał daty dokonania operacji gospodarczej, co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 1 ustawy o rachunkowości. System finansowo-księgowy nie przewidywał odrębnego zapisu w zakresie daty dowodu księgowego, jeżeli różni się ona od daty dokonania operacji gospodarczej.

Z uwagi na fakt, że stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na sprawozdawczość budżetową, a badanie poprawności dowodów nie wykazało nieprawidłowości – Najwyższa Izba Kontroli ocenia bez zastrzeżeń zgodność i wiarygodność ksiąg rachunkowych Sądu Najwyższego.

5. W 2009 r., stosownie do art. 26 ustawy o rachunkowości, została przeprowadzona inwentaryzacja składników majątkowych Sądu Najwyższego. W wyniku inwentaryzacji nie stwierdzono różnic, a jej wyniki – zgodnie z art. 27 ustawy o rachunkowości – były odpowiednio udokumentowane i powiązane z zapisami ksiąg rachunkowych.

6. Najwyższa Izba Kontroli bez zastrzeżeń ocenia rzetelność i prawidłowość sprawozdań budżetowych za 2009 r. dotyczących części 04 - Sąd Najwyższy. Sprawozdania te zostały prawidłowo sporządzone pod względem formalno-rachunkowym, a dane w nich zawarte wynikały z ewidencji księgowej, w sposób rzetelny informując o zrealizowanych dochodach i wydatkach. Do Ministerstwa Finansów sprawozdania przekazywane były w terminach określonych w załączniku Nr 37 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁰.

7. Ustalenia Kontroli wykazały, że Sąd Najwyższy zawarł 22 października 2008 r. z firmą SODEXHO Polska Sp. z o.o. umowę na okres 48 miesięcy od 1 stycznia 2009 r. o świadczenie obsługi hotelu, klubu odnowy biologicznej i gastronomii w kompleksie urbanistycznym Sądu Najwyższego. Z racji użytkowania pomieszczeń Sądu Najwyższego wynagrodzenie wykonawcy za świadczenie usług było zmniejszane miesięcznie o kwotę 5,6 tys. zł, która nie została opodatkowana podatkiem od towarów i usług. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług¹¹ opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlega odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju. Zdaniem NIK istnieją przesłanki powstania obowiązku podatkowego w podatku VAT z tytułu

¹⁰ Dz. U. Nr 115, poz. 781 ze zm.

¹¹ Dz. U. Nr 54, poz. 535 ze zm.

korzyści uzyskanych przez Sąd Najwyższy w wyniku realizacji ww. umowy. NIK zwróci się do właściwego organu podatkowego o zajęcie stanowiska w tej sprawie.

8. Uwaga NIK dotyczy prawidłowego funkcjonowania w 2009 r. w Sądzie Najwyższym budżetu zadaniowego, którego istotą jest wprowadzenie zarządzania środkami publicznymi poprzez cele odpowiednio skonkretyzowane i zhierarchizowane, na rzecz osiągnięcia określonych rezultatów, mierzonych za pomocą ustalonego systemu mierników. Opracowany przez Sąd Najwyższy na 2009 r. projekt budżetu zadaniowego, w którym zdefiniowano jedno zadanie i cztery podzadania nie spełniał, ustalonych w rozdziale 5 załącznika nr 63 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 maja 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na 2009 r.¹², wymogów budżetu zadaniowego. Zastosowane mierniki realizacji podzadań: „informacja o działalności Sądu Najwyższego” oraz „ocena Kolegium”, bez podania wartości bazowej oraz docelowej miernika, nie gwarantowały prawidłowej realizacji istoty budżetu zadaniowego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Niezwłoczne zamieszczanie po zawarciu umów w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszeń o udzieleniu zamówienia.
2. Dostosowanie systemu finansowo-księgowego do wymogów określonych w przepisach ustawy o rachunkowości.
3. Kontynuowanie działań w celu zwiększenia stopnia realizacji planu zatrudnienia.
4. Kontynuowanie działań dotyczących prawidłowego funkcjonowania budżetu zadaniowego zgodnie z zasadami określonymi przez Ministerstwo Finansów.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Prezesa o przysłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach nie podjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

¹² Dz. U. Nr 87, poz. 537.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały Kolegium NIK.

Rozdzielnik:

1. Adresat
2. Departament Budżetu i Finansów
3. a/a